

HØRINGSNOTAT VEDR. FORSLAG TIL ÆNDRING AF LOV OM BETALINGER

(Midlertidig lempelse af kontantreglen) (APR II)

1. Indledning

Lovudkastet blev sendt i høring den 14. marts 2024 med frist for høringsvar den 21. marts 2024. Der er modtaget 17 høringsvar, heraf 14 med bemærkninger.

De væsentligste bemærkninger fra de hørte parter til de enkelte emner i lovudkastet gennemgås og kommenteres nedenfor.

2. Generelle bemærkninger

Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk PersonTransport, De Samvirkende Købmænd, Finans Danmark, HK Handel, HORESTA, ISOBRO, Nationalbanken og Trafikselskaberne i Danmark bakker op om lovforslaget.

Sikkerhedsbranchen er modstander af lovforslaget. Sikkerhedsbranchen nævner, at butikkernes mangel på byttepenge er butikkernes eget ansvar. Sikkerhedsbranchen bemærker desuden, at lovlydige borgere kan have en stor kontantopsparing, der er svær at indsætte i banken, da Danmark har EU's strengeste hvidvasklov. Endelig understreger Sikkerhedsbranchen, at lovforslaget er et skridt videre mod en yderligere udhuling af kontantområdet.

Ældre Sagen (ÆS), Forbrugerrådet Tænk (FT) og Danske Seniorer (DS) udviser forståelse for den særlige situation, der er baggrund for lovforslaget. ÆS, FT og DS foreslår dog tilpasninger til lovforslaget, jf. afsnit 3.1. ÆS og FT understreger endvidere, at ændringen er tidsbegrænset, og at de grundlæggende er modstander af tiltag, der besværliggør at være kontantkunde.

Dansk Erhverv (DE) finder, at lovforslaget vil medføre en betydelig lettelse i butikkernes kontanthåndtering, og at det vil medføre en ikke ubetydelig begrænsning i kriminelles muligheder for at hvidvaske 1.000-kronesedler. DE nævner i den forbindelse, at Hvidvasksekretariatet har vurderet, at 1.000-kronesedler i høj grad anvendes af kriminelle, og at disse personer ville søge disse penge vekslet via detailhandlen fremfor bankerne. Endelig nævner DE, at butikkerne siden tilbagekaldelsen af 1.000-kronesedlen modtager tre til fem gange så mange 1.000-kronesedler end tidligere.

Dansk Industri mener, at lovforslaget vil få en positiv betydning for bl.a. detailbutikker, attraktioner, forlystelsesparker, hoteller, caféer, restauranter, busser og taxier.

Dansk PersonTransport og Trafikselskaberne i Danmark bemærker, at problemerne med stigende betalinger med 1.000-kronesedler også berører den kollektive trafik og taxierne.

De Samvirkende Købmænd bemærker, at det giver god mening, at forbrugere, der ønsker at anvende 1.000-kronesedler til forbrug, også skal foretage indkøb af en vis størrelse, så eksisterende 1.000-kronesedler ikke blot veksles til mere gangbare sedler ved at foretage mindre indkøb.

HK Handel ser lovforslaget som et i skridt i den rigtige retning til at forebygge indbrud, tyverier og røverier i butikker og støtter derfor lovforslaget.

HORESTA glæder sig meget over lovforslaget og bemærker, at tilbagekaldelsen af 1.000-kronesedlen har givet mange udfordringer for erhvervslivet, fordi det stiller store krav til deres kontantbeholdning og er med til at skabe utrygge situationer for medarbejderne.

ISOBRO henviser til, at de frivilligt drevne genbrugsbutikker i stigende grad oplever, at flere køber småting og betaler med 1.000-kronesedlen. Dette medfører en situation, hvor genbrugsbutikkerne skal ligge inde med store kontantbeholdninger, hvilket skaber utryghed for de ansatte. Endelig nævner ISOBRO, at det er nyt for genbrugsbutikkerne, at de skal ligge inde med store kontantbeholdninger, hvorfor de ikke har samme oplæring og sikkerhedsforanstaltninger som f.eks. tankstationer, tøjbutikker eller døgnkiosker.

Nationalbanken støtter lovforslagets formål om at imødekomme de udfordringer, som hyppige betalinger med 1.000-kronesedler kan give detailhandlen i forbindelse med indkaldelsen af 1.000-kronesedlen.

3. Bemærkninger til konkrete emner

Kommenteringen af høringssvarene tager udgangspunkt i følgende overordnede opdeling:

3.1. Grænsen bør være 250 kroner fremfor 500 kroner.....	2
3.2. Yderligere lempelser til kontantreglen	3
3.3. Kontantreglen bør fortsætte	5
3.4. Klar kommunikation om den midlertidige lempelse	5
3.5. Banker bør åbne kontantkasser	5
3.6. Andre betalingsmodtagere end detailhandlen er omfattet ...	6
3.7. Lovforslagets korte høringsfrist	6
3.8. Behov for hastebehandling.....	6

3.1. Grænsen bør være 250 kroner fremfor 500 kroner

Ældre Sagen (ÆS) anerkender fuldt ud intentionerne bag lovforslaget, men er bekymret for, at lovforslaget skaber problemer for lovlydige borgere, der helt legitimt har kontanter liggende.

ÆS foreslår derfor, at grænsen sænkes til 250 kroner, da denne grænse stadig vil sikre, at der er tale om et reelt køb, og samtidig tages der hensyn til enlige ældres indkøbsmønstre.

Danske Seniorer (DS) støtter intentionen om at afhjælpe detailbutikkernes udfordringer, men bemærker, at mange enlige seniorer bruger kontanter til at handle ind, og at de ikke nødvendigvis når over 500 kroner pr. indkøb til f.eks. aftensmad, tøj eller andre nødvendigheder.

DS foreslår derfor, at grænsen sænkes til 250 kroner, da DS vurderer, at det skaber en bedre afvejning mellem hensynet til detailbutikkernes udfordringer med store mængder byttepenge og almindelige borgeres ret til at betale med kontanter.

Forbrugerrådet Tænk (FT) bemærker, at lovforslaget vil medføre omkostninger for almindelige, lovlydige forbrugere, heriblandt mange ældre, der kan have 1.000-kronesedler liggende derhjemme. FT bemærker, at særligt de ældre og enlige vil blive tvunget til at foretage større indkøb, end de reelt har brug for.

FT foreslår derfor, at grænsen sænkes til 250 kroner, da denne grænse stadig i udstrakt grad vil sikre mod hvidvask, mens det markant vil reducere generne for lovlydige forbrugere, da det vurderes at være et mere normalt beløb for ældre og enlige at handle for.

Kommentar

Lovforslaget har til formål at lette byrden for detailhandlens behov for exceptionelt store beholdninger af byttepenge – samtidig med, at forbrugere fortsat skal kunne benytte 1.000-kronesedler i detailhandlen. Det skyldes bl.a., at en stor mængde byttepenge udgør en sikkerhedsrisiko. Ved en grænse på 250 kroner vil det fortsat kunne stille betydelige krav til detailhandlens beholdning af byttepenge, og lovforslagets formål vurderes således ikke at være opfyldt. Dertil kommer, at andre sedler bedre dækker betalingen for en købesum, der ikke overstiger 500 kroner.

Det er Erhvervsministeriets vurdering, at en grænse på 500 kr. udgør en passende balance mellem hensynet til borgernes ret til at betale med kontanter og de udfordringer, tilbagekaldelsen af 1.000-kronesedlen medfører for detailhandlen.

3.2. Yderligere lempelser til kontantreglen

HORESTA foreslår, at hoteller og restauranter undtages fra kontantreglen, da kontantbeholdninger øger risikoen for tyveri, og da kontantbetalinger i samfundet er faldende. HORESTA nævner, at Nationalbanken har konkluderet, at brugen af kontanter i fysisk handel er faldet fra 23 pct. i 2017 til

11 pct. i 2023, samt at det kun er 7 pct. af borgere over 60 år, der angiver, at de digitale betalingsløsninger, der eksisterer, ikke opfylder deres behov.

Dansk Industri (DI) ønsker en generel lempelse af kontantreglen, og henviser til, at kun 1 ud af 10 betalinger sker med kontanter i butikker i henhold til Nationalbankens undersøgelse. DI bemærker, at denne udvikling understøtter, at hoteller, restauranter, cafeer, spillesteder og forlystelsesparker bør have mulighed for at sige nej tak til kontanter.

DI støtter dog på nuværende tidspunkt som udgangspunkt fortsat en kontantpligt for dagligvarebutikker i tidsrummet kl. 08-18 samt visse udbydere af sundhedsydelse.

HK Handel frygter, at det selektive element i lovforslaget – at det er den samlede købesum, der afgør, om 1.000-kronesedlen kan afvises – vil skabe forvirring og vrede, som vil blive rettet mod de butiksansatte, der afviser 1.000-kronesedler.

HK Handel henviser til en undersøgelse foretaget blandt de butiksansatte medlemmer af HK Handel i 2022, der viste, at 80 pct. har oplevet at blive talt grimt eller nedsættende til af kunder inden for de seneste 12 måneder, mens 14 procent har oplevet at blive truet af kunder. To procent er blevet udsat for decideret fysisk vold. Derudover henviser HK handel til, at Danmarks Nationalbank i en pressemeddelelse udtaler, at 1.000-kronesedler i høj grad benyttes af kriminelle, hvilket øger risikoen for farlige kundekonfrontationer.

På denne baggrund finder HK Handel, at det skal være muligt i alle tilfælde at afvise betaling med 1.000-kronesedler.

Kommentar

Kontantreglen skal sikre, at forbrugere som udgangspunkt kan betale med kontanter i forretninger, restauranter m.v. i løbet af dagtimerne. Reglen er fastsat af hensyn til de forbrugere, som fortsat har behov for at kunne betale kontant på trods af den stigende digitalisering af samfundet. Kontantreglen er således udtryk for en afvejning mellem borgernes ret til at betale med kontanter, og de risici og omkostninger, kontantbetalinger medfører for betalingsmodtagere.

Lovforslaget har ikke til formål at besværliggøre reelle kontantkøb, og er derfor formuleret således, at det alene finder anvendelse på køb med 1.000-kronesedler, hvor forskellen mellem kontantbetalingen og købesummen er over 500 kroner, i perioden indtil indkaldelsen af 1.000-kronesedlen er afsluttet. Lovforslaget indebærer derfor også, at lempelsen af kontantreglen er tidsbegrænset.

Generelle lempelser af kontantreglen, herunder en komplet undtagelse for køb med 1.000-kronesedler eller generelle undtagelser for særlige betalingsmodtagere ligger uden for lovforslagets formål.

Lovforslaget imødekommer de konkrete og tidsbegrænsede problemer, som detailhandlen oplever som følge af tilbagekaldelsen af 1.000-kronesedlen.

3.3. Kontantreglen bør fortsætte

Forbrugerrådet Tænk (FT) er bekymret for, om lovforslaget kan danne præcedens for kommende spørgsmål vedrørende kontantpligten, for eksempel hvis detailhandlen i fremtiden skulle finde, at det er besværligt at ligge inde med byttepenge til at kunne modtage 500-kronesedler.

FT pointerer, at kontantpligten fortsat er vigtig for dem, og at deres undersøgelser viser, at et stort flertal af forbrugerne (72%) bakker op om, at butikkerne skal modtage kontanter. FT er derfor stærk fortalende for, at kontantpligten efter tilbagekaldelsen af 1.000-kronesedlen bevares i sin nu eksisterende form, så kontanter forbliver et gyldigt betalingsmiddel i flest mulige situationer.

Kommentar

Lovforslaget medfører ikke ændringer til kontantreglen ud over den foreslåede lempelse, for så vidt angår køb med 1.000-kronesedler, hvor kontantbetalingen overstiger købesummen med mindst 500 kroner.

3.4. Klar kommunikation om den midlertidige lempelse

HK Handel opfordrer de danske myndigheder til at indskærpe over for virksomheder, at de bør kommunikere klart om den nye regel i den enkelte butik.

Kommentar

Erhvervsministeriet vil kommunikere den midlertidige lempelse ud via ministeriets hjemmeside og på de sociale medier. Erhvervsministeriet vil også opfordre virksomhederne til at skilte med det, hvis de ønsker at anvende den midlertidige lempelse.

3.5. Banker bør åbne kontantkasser

Danske Seniorer (DS) bemærker, at det er meget få bankfilialer, der har kontantkasser, og dermed har seniorer og andre, der lovligt har 1.000-kronesedler derhjemme, svært ved at indlevere dem. DS mener derfor, at banker bør forpligtes til at åbne kontantkasser i perioden frem mod 1.000-kronesedlens afskaffelse.

Ældre Sagen (ÆS) foreslår, at bankerne øger deres tilgængelighed lokalt for deres kunder frem til, at 1.000-kronesedlen mister sin gyldighed, da ÆS er af den opfattelse, at en del af detailhandlens nuværende udfordringer til dels skyldes, at bankerne ikke har øget deres service i tilstrækkeligt omfang i denne særlige situation. ÆS vil derfor opfordre til, at bankerne bliver en konstruktiv del af løsningen for både kunder og detailhandel ved at gøre det muligt at indsætte kontanter i lokale filialer.

Kommentar

Der er ikke regler i lovgivningen, der forpligter eller kan forpligte bankerne til at installere kontantkasser i deres filialer. Det er op til den enkelte bank at vurdere behovet for kontantkasser - eller automater. Det vurderes dog at være i bankernes egen interesse at sikre, at deres kunder kan indsætte deres 1.000-kronesedler.

Lovgivningen sikrer forbrugeres ret til at kunne hæve og indsætte kontanter på deres bankkonto. En bank er således forpligtet til at sikre, at dette er muligt. Lovgivningen fastsætter ikke krav til, hvordan dette skal ske. For erhvervsdrivende, herunder detailhandlen, er der dog ikke samme regler, da der som udgangspunkt gælder fri aftaleret mellem erhvervsdrivende. Der er ikke aktuelt planer om at indføre sådanne regler.

3.6. Andre betalingsmodtagere end detailhandlen er omfattet

Trafikselskaberne i Danmark (TID) og Dansk PersonTransport (DPT) bemærker, at lovteksten nævner alle betalingsmodtagere, men at der i lovbetragtninger og høringsbrevet alene nævnes detailhandlen. TID og DPT bemærker, at det vigtigt, at lovforslaget ikke ændres, og at det således fortsat skal gælde for betalingsmodtagere, der ikke er en del af detailhandlen, da den kollektive trafik oplever de samme udfordringer som detailhandlen.

Kommentar

Den foreslåede midlertidige lempelse af kontantreglen finder anvendelse på samtlige betalingsmodtagere, der er omfattet af kontantreglen. Det vil blive præciseret i bemærkninger, at dette er tilfældet.

3.7. Lovforslagets korte høringsfrist

Forbrugerrådet Tænk påpeger, at de finder høringsfristen urimeligt kort, og henviser i den forbindelse til Justitsministeriets vejledning om administrative forskrifter (vejl. nr. 9594 af 09/07/2021).

Kommentar

Den almindelige høringsfrist på 4 uger er fraveget ved dette lovforslag, da det er vurderingen, at lovforslaget bør fremsættes hurtigst muligt.

3.8. Behov for hastebehandling

De Samvirkende Købmænd opfordrer til, at lovforslaget både hastebehandles og træder i kraft hurtigst muligt, da personer, der måtte ønske at hvidvaske store pengesedler, har længere tid til at gøre dette, desto senere dette lovforslag træder i kraft.

HORESTA bemærker, at tilbagekaldelsen af 1.000-kronesedlen har givet mange udfordringer for erhvervslivet, fordi det stiller store krav til deres kontantbeholdning og er med til at skabe en masse utrygge situationer for medarbejderne. HORESTA ønsker derfor, at loven træder i kraft hurtigst muligt.

Kommentar

Erhvervsministeriet er enig i, at lovforslaget bør vedtages hurtigst muligt, og har bl.a. der for også afkortet høringsprocessen.

4. Oversigt over hørte organisationer, myndigheder m.v.

Aalborg Universitet, Aarhus BSS, Advokatsamfundet, Akademisk Arkitektforening, Akademikerne, Andelskassen, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES), Arbejdsmarkedets Tillægspension (ATP), Brancheforeningen for Aktive Ejere i Danmark, Capital Law CPH, CBS, CEPOS, Computershare, DAFINA, Danmarks Nationalbank, Danmarks Skibskredit A/S, Dansk Aktionærforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk Ejendoms kredit, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Energi, Dansk Erhverv, Dansk Forening for International Motorkøretøjsforsikring (DFIM), Dansk Industri, Dansk Iværksætter forening, Dansk Investor Relations Forening – DIRF, Dansk Kredit Råd, Dansk Metal, Dansk Standard, Danske Advokater, Danske Forsikringsfunktionærers Landsforening, Danske Maritime, Danske Rederier, Danske Regioner, Den Danske Aktuarforening, Den Danske Dommerforening, Den Danske Finansanalytikerforening, Den danske Fondsmæglerforening, Det nationale netværk af virksomhedsledere, Den Sociale Retshjælp, Det økonomiske råds sekretariat (DØRS), Drivkraft Danmark, e-nettet, Ejendomsforeningen, Experian, Fagbevægelsens Hovedorganisation, FDFA – Foreningen af Danske Forsikringsmæglere og ForsikringsAgenturer, FDIH – Foreningen for Distance- og Internethandel, FinansDanmark, Finans og Leasing, Finansforbundet, Finanshuset i Fredensborg A/S, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, First North, Forbrugerrådet Tænk, Forbrugsforeningen, Foreningen af Forretningsførere for Udenlandske Forsikrings selskaber, Foreningen af Interne Revisorer v/ Jesper Siddique Olsen, Foreningen Danske Revisorer, Foreningen for platformøkonomi, FOREX, Forsikring & Pension, Forsikringsforbundet, Forsikringsmæglerforeningen, v/ Direktør Flemming Kosakewitsch, FSR – danske revisorer, Garantiformuen, Gode penge, HK, Horesta Arbejdsgiverorganisation, Hvidvasksekretariatet, Håndværksrådet, Indsamlingsorganisationernes Brancheorganisation (ISOBRO), Intertrust (Denmark), ISACA Denmark Chapter, IT-

branchen, JN Data, KommuneKredit, Kommunernes Landsforening, Komiteen for god selskabsledelse, Kromann Reumert, Kuratorforeningen, Københavns Universitet, Landbrug & Fødevarer, Landsdækkende banker, Landsforeningen af forsvarsadvokater, Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug, Ledernes Hovedorganisation, Liberale Erhvervs Råd, Lokale Pengeinstitutter, Lønmodtagernes Dyrtidsfond (LD), MasterCard, My-banker, Nets A/S, Nokas Kontantservice P/S, Nordic Blockchain Association, Oxfam IBIS, Parcelhusejernes Landsforening, Penneo A/S, Postnord Juridiske afdeling, Revisor-nævnet, Rigsrevisionen, Roskilde Universitetscenter, Skibs- og Bådebyggeriets Arbejdsgiverforening, Syddansk Universitet, Telekommunikationsindustrien i Danmark, Udbetaling Danmark, VISA, VP Securities A/S, Western Union, Transparency International Danmark, Ældresagen, Ørsted, Færøernes Landsstyre via Rigsombudsmanden på Færøerne og Naalakkersuisut via Rigsombudsmanden i Grønland.

5. Oversigt over organisationer, myndigheder m.v. som har haft bemærkninger med indhold

Følgende organisationer, myndigheder m.v. har haft bemærkninger med indhold:

Dansk Erhverv, Danmark Nationalbank, Danske Seniorer, Dansk Person-Transport, De Samvirkende Købmænd, Finans Danmark, Forbrugerrådet Tænk, HK Handel, HORESTA, ISOBRO, SikkerhedsBranchen, Trafikskaber i Danmark og Ældre Sagen.